



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 336/09-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. J. D., P., zastúpeného advokátom JUDr. M. Š., CSc., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 41 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č. k. 7 P 267/2008-112 z 15. decembra 2008 a rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 25 CoP 5/2009-176 z 3. júna 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. J. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. septembra 2009 doručená sťažnosť JUDr. J. D., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. Š., CSc., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 41 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 P 267/2008-112 z 15. decembra 2008 (ďalej len

„rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 25 CoP 5/2009-176 z 3. júna 2009 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza:

«Sťažovateľ, JUDr. J. D., sa návrhom domáhal zníženia svojej vyživovacej povinnosti voči mal. A. D. zo sumy 5.000.- Sk mesačne na sumu 3.000.- Sk mesačne od 1. 10. 2008, a to z dôvodu, že sa zmenili pomery na jeho strane – stal sa otcom dvoch maloletých detí – dvojčiat a vznikla mu vyživovacia povinnosť k nevydatej matke týchto dvoch maloletých detí.

Prvostupňový súd vychádzal vo svojom rozhodnutí z toho, že sťažovateľovi zostáva suma 5.929 Sk po zaplatení mesačného výživného na mal. A. a výdavky na dve maloleté deti nemôžu byť vyššie ako jeho prvého dieťaťa pochádzajúceho z jeho manželstva.

Proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky podal sťažovateľ odvolanie...

Sťažovateľ v rámci prvostupňového konania a v súlade s platnými právnymi predpismi ešte pred vydaním uznesenia o skončení dokazovania predložil súdu lekárske správy o zdravotnom stave dvojčiat – jeho detí, ktoré pochádzajú z jeho nemanželského pomeru, pričom súdu podrobne zdokladoval životné náklady svojich nemanželských detí...

Sťažovateľ namieta, že bolo porušené ústavné právo sťažovateľa – teda rovnosť, keďže Okresný súd Nové Zámky a Krajský súd v Nitre vytvorili právny stav, v ktorom došlo k preferovaniu vyživovacej povinnosti k dcére, ktorá pochádzala z manželského pomeru sťažovateľa, pričom takýmto postupom súdov bol vytvorený stav, keď sťažovateľovi bolo znemožnené prispievať v rovnakej miere na výživné svojim deťom, ktoré sú nemanželské...

Sťažovateľ bol v konaní aktívny – poukazoval, že matka mal. si bez jeho vedomia spolu s dcérou išli na študijný pobyt do Veľkej Británie, nemá možnosť sa podieľať na výchove maloletej, matka mu vtom bráni a neumožňuje mu s maloletou sa stýkať, pričom staršia – manželská dcéra – má výživné vo výške, že si môže dovoliť študijný pobyt v sprievode druhého rodiča, pokiaľ svojim nemanželským deťom nemôže prispievať ani v takej výške, aby pre nich z jeho výživného boli zakúpené aspoň lieky. Teda súdy navodili stav, keď dcére pochádzajúcej z manželstva mohli byť z výživného hradené potreby nadštandardné - štúdium v zahraničí, predražený internet, nadštandardný počet krúžkov

a pod., kým nemanželským deťom ani ich právo na riadnu výživu, lieky a pod. nemohli byť z jeho strany splnené.

Teda vznikla situácia, keď nemanželským deťom nebolo umožnené v súlade s § 62 ods. 2 zákona o rodine podieľať sa na životnej úrovni rodiča, pričom vznikol stav, keď dcéra A. mala poskytovaním takéhoto výživného vybudovanú životnú úroveň nad životnou úrovňou rodiča a nemanželské deti pod životnou úrovňou rodiča, keďže nemajú nárok ani na potreby nevyhnutné pre život kultúrneho človeka, kým u dcéry pochádzajúcej z manželstva dochádza až k tvorbe úspor.

Vzhľadom na to, že Okresný súd pri oboznamovaní strán v konaní o zníženie výživného uviedol, že má pripojené všetky súdne spisy týkajúce sa maloletej, je nesporné, že otec sa nevzdal bezdôvodne výhodnejšieho zamestnania, či by prestal pracovať bezdôvodne, ale musel ukončiť pracovný pomer, ktorý mal v čase, keď sa stanovovalo po prvýkrát výživné k maloletej – teda pri rozvode sťažovateľa, keďže vlastníkom spoločnosti, v ktorej pracoval, bola manželka, s ktorou sa rozviedol, ktorá v rámci riešenia porozvodovej situácie priviedla firmu do takého stavu, že stratila všetkých zákazníkov, prišla o zamestnancov, a teda nemala mu byť ako a na základe čoho vyplácaná mzda, teda ukončenie pracovného pomeru s touto spoločnosťou bolo jedinou možnosťou otca, aby mohol urýchlene získať nejaký príjem – dávky v nezamestnanosti. V danom čase sťažovateľ si musel urýchlene vyriešiť svoju životnú situáciu – bytovú otázku, keďže v rodinnom dome, ktorého bol spoluvlastník, zostala bývať jeho bývalá manželka spolu s dcérou. Pričom súdy využili v danom smere „dvojaký meter“ – neaplikovali ustanovenia zákona o rodine – § 75 - ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku - na matku mal. A. – ktorá bez uvedenia dôvodu sa vzdala svojho zárobku ako podnikateľky v mesačnej výške 20.000.- Sk – 25.000.- Sk, len preto, aby odišla do Anglicka na jazykový pobyt, pričom v novom zamestnaní dosahovala nepomerne nižší príjem.

Súdy Slovenskej republiky svojou rozhodovacou činnosťou privodili právny stav, keď zaviedli nerovnosť medzi deťmi sťažovateľa a porušili právo sťažovateľa na výchovu a starostlivosť k svojim deťom, keď mu neumožnili v porovnateľnej miere sa podieľať rovnako na výžive svojich detí...

Sťažovateľovi bolo doručené rozhodnutie Krajského súdu o potvrdení rozsudku Okresného súdu Nové Zámky o návrhu na zníženie výživného doručené 7. 7. 2009.»

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľa podľa čl. 41 ods. 3, 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom súdnych orgánov v konaní vedenom pod sp. zn. 7 P 267/08 pred Okresným súdom Nové Zámky v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k.: 25 CoP /5/2009-176 zo dňa 3. 6. 2009 porušené bolo.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadošťačenie vo výške 2600 €, ktoré je Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť trovy konania sťažovateľa vo výške 231,80 € na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia za dva úkony právnej pomoci...

Rozsudok Krajského súdu v Nitre 25CoP/5/2009-176 a rozsudok Okresného súdu Nové Zámky 7P/267/2008-112 sa zrušujú.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal okresnému súdu návrh na začatie konania, ktorým sa domáhal zníženia svojej vyživovacej povinnosti voči maloletej dcére A. zo sumy 5 000 Sk mesačne na sumu 3 000 Sk mesačne počnúc 1. októbrom 2008. Sťažovateľ navrhoval zníženie výživného z dôvodu zmeny pomerov spočívajúcich vo vzniku jeho ďalšej vyživovacej povinnosti voči jeho dvom novonarodeným deťom.

Okresný súd rozsudkom návrh sťažovateľa zamietol a krajský súd na základe odvolania sťažovateľa rozsudok okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 41 ods. 3 a 4 ústavy rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu.

Podľa čl. 41 ods. 3 ústavy deti narodené v manželstve i mimo neho majú rovnaké práva.

Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov, deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť

a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetnou sťažnosťou sťažovateľ napadol rozsudok okresného súdu, ako aj rozsudok krajského súdu. Avšak vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať rozsudok okresného súdu, pretože tento bol v dôsledku odvolania sťažovateľa preskúmaný krajským súdom. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu ku okresnému súdu) odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

K sťažovateľom namietanému porušeniu jeho označených základných práv ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj základné práva vyplývajúce z čl. 41 ods. 3 a 4 ústavy, ak toto porušenie nevyplývalo z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). O prípadnom porušení základných práv podľa čl. 41 ods. 3 a 4 ústavy by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

V danom prípade však sťažovateľ ani len nenamietal porušenie ústavnoprosesných princíпов vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto nie je možné uvažovať o prípadnom porušení základných práv sťažovateľa podľa čl. 41 ods. 3 a 4 ústavy, ktoré sú právami hmotnoprávneho charakteru.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru o nedostatku príčinnej súvislosti medzi namietaným rozsudkom krajského súdu a možným porušením základných práv sťažovateľa podľa čl. 41 ods. 3 a 4 ústavy, a v nadväznosti na to k záveru

o zjavnej neopodstatnenosti tejto časti sťažnosti sťažovateľa. Ústavný súd preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť aj v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2009